

J. POIRIER, „HISTOIRE DE L'ETHNOLOGIE”, PARIS, 1969, 126 P.

Lucrarea lui J. Poirier reprezintă o sinteză istorică a gândirii etnologice, începând din antichitate, trecând prin evul mediu și Renaștere până în momentul cristalizării ei ca știință. Autorul fixează acest ultim moment în jurul anului 1930, deși, după propria sa afirmație, această dată a fost stabilită nu pe baza unor criterii riguroase, ci printr-o apreciere mai largă. Lucrarea se încadrează în unele preocupări mai complexe, încorporându-se într-un ansamblu de studii etnologice, care vor completa cu încă două volume (J. Poirier, „*L'Enquête ethnologique*” și P. Mercier, „*L'Anthropologie culturelle*”) problemele metodelor și tehnicilor acestei științe.

Lucrarea se bazează pe o solidă și variată informare științifică, ilustrată prin îmbinarea competentă a aspectelor teoretice generale cu detalii istoriografice. În structura lucrării, autorul acordă un rol semnificativ terminologiei, subliniind însă că gândirea etnologică precede cu mult stabilirea terminologiei specifice. Termenul „antropologie” a fost utilizat pentru prima dată de naturalistul german J. F. Blumenbach din Göttingen, în 1795, în ediția a III-a a operei sale „*De generis humani varietate natura*”, dar Kant a contribuit simultan la răspândirea lui prin publicarea în 1798 a lucrării „*Antropologia din punct de vedere pragmatic*”. Autorul lucrării indică apariția inițială a termenului „etnologie” în cartea lui Chavannes „*Essai sur l'éducation intellectuelle avec le projet d'une science nouvelle*”, la 1787. Apariția cuvintului „etnografie” se datorează istoricului german B. G. Niebuhr, care a utilizat termenul în cursurile sale la Universitatea din Berlin la 1810.

Stabilind cu rigoare științifică conceptele de teorie, școală și curent, autorul schițează marile tendințe de orientare ale etnologiei, surprinzând specificul și trăsăturile definitorii ale fiecăreia. Evoluționismul uniliniar consideră societatea umană ca un ansamblu unitar, supus unei mișcări globale, stabilind etape, faze, stadii de dezvoltare. Opus evoluționismului, difuzionismul descoperă raporturi sau conexiuni, susținând evoluția societății pe baza contactelor stabilite între societăți ce manifestă similitudini culturale. Morfologiștii preferă sintezelor premature efortul analizei diferitelor aspecte culturale. Față de celelalte școli, psihologismul, prin aplicarea metodelor psihanalizei, încearcă într-o fază recentă să surprindă trăsăturile culturale specifice unui grup. Funcționalismul susține cercetarea exclusiv sincronică a unei culturi, în care fiecare element trebuie explicat prin funcțiunea sa în cadrul complexului cultural. Recent afirmat ca metodă și școală, structuralismul inițiază interpretarea faptelor sociale pe baza desprinderii modelelor și schemelor inconștiente.

În lucrare sunt menționați numeroși oameni de știință, care și-au consacrat parțial sau integral

activitatea domeniului etnologiei, dar în mod insistent și detaliat sunt prezentate câteva personalități: A. Bastian, L. H. Morgan, B. Tylor, J. Frazer, Fr. Boas, R. H. Lowie, B. Malinovski, S. Freud, E. Durkheim, Lévi-Bruhl, M. Mauss. Informațiile privesc opera, contribuția științifică, metoda și principiile acestor etnologi încadrați în școlile pe care le reprezintă și pe care mulți dintre ei le-au creat.

Ultimul capitol al lucrării, „Concluzii pentru o sociologie a etnologiei”, inserează atît poziția generală a autorului privind dezvoltarea etnologiei pînă în perioada cercetată, cit și jalonarea problemelor de perspectivă a acestei științe. Se subliniază că etnologia și-a conturat un profil științific în momentul cînd cercetătorul a renunțat să investigheze o societate prin prisma propriei sale societăți, ci a abordat-o prin specificul ei propriu. Pentru J. Poirier, etnologia și etnografia sînt două momente ale unei cercetări unice, cercetarea etnografică fiind orientată spre colecționarea elementelor de bază, pe care investigația etnologică le va interpreta și sintetiza.

Poziția sociologică a autorului în etnologie este o poziție nouă, căci el nu vorbește de o sociologizare a etnologiei, ci de stabilirea unei sociologii a etnologiei. A întreprinde o sociologie a etnologiei înseamnă, după J. Poirier, a desprinde pentru fiecare perioadă istorică corelațiile existente între evoluția cunoașterii omului pe de-o parte și cadrul economic și tehnic, situația politică, credințele religioase, sistemul de valori etice pe de altă parte. Interpretarea sociologică a gândirii etnologice rămîne un deziderat pentru viitorul acestei științe, o cale de progres atît pentru teoria, cit și pentru metodologia sa.

Inițiind o cercetare istorică a domeniului etnologiei, autorul a fost convins că s-a orientat spre o problemă rar abordată, spinoasă, în ceea ce privește abundența materialului, cit și selectarea faptului semnificativ.

Efortul său s-a concretizat într-o lucrare de sinteză istorică cu caracter de popularizare, care completează sub acest aspect bibliografia istoriei etnologiei, oferind un bun și util material de orientare pentru cei interesați în studierea acestui domeniu.

Germina COMANICI

ÎNCHIDEREA CURSURILOR LECTORATULUI PENTRU ELEVI DE LA MUZEUL DE ARTĂ AL R. S. ROMÂNIA

O dată cu terminarea anului școlar, s-a încheiat și al III-lea an de funcționare a lectoratului pentru elevi de pe lângă Muzeul de artă al R.S. România. Întîlnirea finală dintre reprezentanții conducerii muzeului, ai secției de îndrumare și colaboratorii științifici ai acesteia de la Institutul de psihologie al Academiei de științe sociale și politice și elevii

care timp de un an au audiat cursurile, a fost un prilej de bilanț al unei activități bogate. Acest lectorat—unic printre formele de activitate cu publicul a muzeelor din țara noastră, este frecventat astăzi de cca 1500 de elevi din licee și școli generale din București, număr care crește an de an, ca dovadă a interesului mereu sporit al școlii pentru educarea multilaterală a tineretului. Această ultimă idee a stat la baza tuturor luărilor de cuvânt, fie că ele erau ale directorului muzeului sau ale cadrelor de specialitate din instituție, fie că veneau din partea profesorilor sau a elevilor audienței ai cursurilor.

Remarcând interesul pentru aceste lecții, a fost subliniat caracterul lor tot mai viu, mai antrenant, valoarea educativă, importanța lor în formarea gustului pentru frumos al tinerei generații, cantitatea de informații diversă și mereu mai bogată, vehiculată de expuneri, de prezentarea de diapozitive, de dialogul în fața operelor originale expuse în muzeu.

Elevii și-au exprimat recunoștința pentru efortul depus de muzeu în vederea formării lor spirituale, făcând totodată propuneri privitoare la îmbogățirea tematicii și chiar a metodicii cursurilor.

După închiderea discuțiilor, a fost prezentat filmul documentar „Expoziția Brâncuși”. Două zile mai târziu, ca o manifestare de grațitudine față de muzeu, elevii școlii de muzică nr. 2, audienței ai cursurilor, au prezentat un program muzical în cadrul unei seri muzeale.

Tereza SINIGALIA

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE MUZEISTICE PRAHOVENE

Muzeul județean de istorie Prahova și Comitetul județean pentru cultură și artă au inițiat o serie de acțiuni muzeistice — expoziții, deschideri de noi muzee, restaurări de monumente — menite să valorifice fondul de achiziții recente sau să salveze de la distrugere piese și obiective importante.

La 21 iunie a.c., Muzeul de istorie a deschis, într-una din sălile Palatului Culturii, expoziția „Dantele de mină”. Au fost expuse 80 piese (șaluri, evantaie, rochii, gulere, batiste, umbrele), lucrate în tehnici diferite și provenind din centre renumite (în primul rând cele din Flandra — Bruges, Malines, Anvers, Bruxelles, apoi din Franța — Chantilly, Anglia, Irlanda); unele piese datează din prima jumătate a secolului al XIX-lea (cele ce au aparținut familiei domnitorilor Mihail și Alexandru Șuțu) sau provin de la figuri cunoscute, ca mama lui Th. Aman, Hariclea Darclée, soția lui Ion Luca Caragiale.

În comunele Teișani (la căminul cultural) și Chiojdeanca (la școala de 8 ani) s-au organizat colecții sătești, prezentând documente din istori-

cul comunei, mărturii arheologice locale, obiecte etnografice.

Vechiul han cunoscut sub denumirea de „Hanul Roșu” (satul Făget, com. Gura Vitioarei), datînd din secolul al XVIII-lea, a fost recent restaurat și va adăposti un muzeu al transporturilor și al poștei. Se vor expune obiecte originale (costume de surugii, lăzi de poștă etc), materiale grafice, fotografii, documente, referitoare îndeosebi la zona Teleajenului.

Și la Brebu s-a restaurat Palatul Domnesc al lui Matei Basarab, în care se va organiza în curînd o expoziție de artă feudală (icoane, țesături, mobilier), documente și tipărituri din secolul al XVII-lea.

Tot în cursul acestui an se va deschide Muzeul sătesc de la Singeru, prezentînd unele aspecte din trecutul comunei și axat îndeosebi pe etnografia locală.

La Muzeul memorial Nicolae Iorga din Vălenii de Munte, se va înființa o bibliotecă documentară și se vor deschide noi săli de interes muzeistic.

La Muzeul de etnografie din Urlați se preconizează organizarea, în fosta cramă, a unei secții ilustrînd practica viticulturii în zonă; în vechea florărie se va amenaja o secție de artă populară.

La Slănic, se va restaura Casa Cămarășiei Poștei, datînd din secolul al XVIII-lea, pentru a fi utilizată tot ca un muzeu istoric.

În 1971 va avea loc organizarea tematică și expunerea într-un nou local (str. Teatrului nr. 10) a Muzeului de istorie din Ploiești.

În ianuarie 1971 se va redeschide și Muzeul de artă din Ploiești, în noul sediu din bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 1.

V. B.

Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România, prin decretul nr. 420 din 16 septembrie 1970, a conferit Ordinul "Meritul Cultural" clasa II a colecționarului Gheorghe D. Vintilă, pentru merite deosebite în înființarea colecției de artă plastică din comuna Topalu, județul Constanța.